

poslední aktualizace:

20. 8. 2026

Nový rozpočet EU 2028–2034

Rozpočet Evropské unie může působit jako technická debata o tabulkách, procentech a fondech, ve skutečnosti je ale jedním z nejpolitičtějších rozhodnutí, která sedmadvacítka dělá. Víceletý finanční rámec, takzvaný MFF (The Multiannual Financial Framework), **určuje stropy evropských výdajů na sedm let** a tím i to, kolik prostoru bude mít Unie pro zemědělství, regionální rozvoj, výzkum, obranu, migraci nebo zahraniční politiku. Návrh předkládá Evropská komise, konečnou podobu musí jednomyslně schválit členské státy v Radě a souhlas musí dát Evropský parlament. Samostatné rozhodnutí o vlastních zdrojích rozpočtu navíc vyžaduje jednomyslnost států a ratifikaci podle jejich ústavních pravidel. Už z toho plyne základní problém nynějšího vyjednávání. Každý stát může mít jiné priority, ale výsledkem musí být balík, s nímž dokáže žít všech sedmadvacet vlád.

Komise v červenci 2025

navrhla pro roky 2028 až 2034 **rozpočet o velikosti téměř dva biliony eur**, tedy zhruba 1,26 procenta průměrného hrubého národního důchodu EU. Samotná částka ale může klamat. V příštím období začne Unie splácet dluh vzniklý kvůli mimořádnému pandemickému fondu NextGenerationEU, takže část nominálně vyššího rozpočtu nebude financovat nové dálnice, laboratoře nebo zbrojní výrobu, ale starý závazek. I proto český analytik Viktor Daněk **upozorňuje**, že po odečtení splátek pandemického dluhu a inflace nejde o tak dramatické zvýšení prostředků, jak naznačuje titulní suma. Spor o nový rozpočet proto není jen otázkou „více, nebo méně Evropy“, nýbrž také otázkou, které staré priority ustoupí novým.

Komise zároveň navrhuje **největší přestavbu způsobu rozdělování evropských peněz** za řadu let. Téměř 865 miliard eur **má jít** do takzvaných národních a regionálních partnerských plánů, které by pod jednou střechou spojily velkou část dnešních fondů určených na kohezi, zemědělství, sociální politiku, migraci a další oblasti. Členský stát by místo řady oddělených programů připravil jeden komplexní plán investic a reforem a peníze by byly více provázány s plněním dohodnutých cílů. Rada už v červnu 2026 tento princip ve své vyjednávací pozici **podpořila**, zároveň ale požaduje větší flexibilitu pro státy a silnější roli regionů a místních samospráv. Právě tady se skrývá první velký politický konflikt. Komise mluví o zjednodušení a schopnosti rychleji přesouvat peníze tam, kde jsou potřeba. Kritici se **obávají**, že sloučení fondů oslabí viditelnost kohezní a zemědělské politiky a přenesení větší moci k národním vládám.

Evropský parlament tuto obavu formuloval otevřeně. V dubnu 2026 **schválil** vyjednávací pozici, podle níž model „jeden plán pro každý stát“ nesmí vést k faktické renacionalizaci evropských politik, menší transparentnosti nebo k soutěži jednotlivých příjemců uvnitř jednoho velkého balíku. Parlament zároveň požaduje, aby byly pro kohezi, společnou zemědělskou politiku, sociální fond a další klíčové programy zachovány jasné rozpoznatelné částky a aby se na jejich plánování plnohodnotně podílely regionální a místní autority. V Radě už mezitím **vznikla** pozice také k Evropskému fondu pro regionální rozvoj, Fondu soudržnosti a Evropskému sociálnímu fondu, ale jejich konkrétní finanční částky zůstávají otevřené, protože budou záviset na celkové dohodě o MFF. Jinými slovy, **právní konstrukce se staví, ale o tom, kolik peněz v ní skutečně bude, se stále bojuje**.

Komise přesto tradiční politiky úplně neopouští. Z národních a regionálních plánů **má být** přibližně 450 miliard eur dostupných pro hospodářskou, sociální a územní soudržnost, z toho nejméně 218 miliard pro méně rozvinuté regiony, a 300 miliard eur má být vyhrazeno na podporu příjmů zemědělců a rybářů. Současně však dochází k **přesunu těžiště směrem ke konkurenceschopnosti, technologiím a bezpečnosti**.

Komise **počítá** s přibližně 451 miliardami eur na konkurenceschopnost a výzkum. Tento balík zahrnuje jak nový Evropský fond konkurenceschopnosti pro strategické technologie, tak 175 miliard eur pro výzkumný program Horizon Europe. Smyslem je odstranit dnešní roztržitost podpory a umožnit, aby se evropský projekt dostal od výzkumu přes demonstraci technologie až k průmyslovému rozšíření rychleji a s menší administrativou.

Rozpočet tak reaguje na změnu prostředí, v němž EU funguje. Ještě před několika lety byly hlavními symboly evropských peněz zemědělské dotace, dálnice, železnice nebo modernizace měst. Nyní k nim přibýly obranný průmysl, polovodiče, umělá inteligence, kybernetická bezpečnost, energetická odolnost a snaha snížit závislost na strategických dodavatelských řetězcích. Současně má být zhruba 200 miliard eur **určeno** na nástroj Global Europe, tedy vztahy se sousedstvím, kandidátskými zeměmi, rozvojovými partnery a dalšími zahraničněpolitickými prioritami. Komise také **navrhuje** výrazně posílit peníze na ochranu hranic a migraci a vedle grantů nabídnout až 150 miliard eur v evropsky garantovaných úvěrech Catalyst Europe na strategické investice například v energetice, obraně a technologiích. Nový MFF proto není jen pokračováním současného rozpočtu s vyššími čísly, ale je pokusem přesměrovat unijní peníze k problémům, které v době přípravy nynějšího rámce 2021–2027 nebyly tak naléhavé.

Jenže každé nové euro pro obranu, výzkum či průmysl musí někde vzniknout. Komise **navrhla** pět nových vlastních zdrojů: příjmy spojené se systémem emisních povolenek, mechanismem uhlíkového vyrovnání na hranicích, nevybraným elektronickým odpadem, tabákovou spotřební daní a příspěvkem velkých podniků působících na jednotném trhu. Dohromady mají podle Komise přinášet kolem 58,5 miliardy eur ročně. Z pohledu členských států je to zásadní část vyjednávání, protože vlastní zdroje mohou omezit tlak na přímé národní příspěvky, zároveň ale vytvářejí nové finanční povinnosti a politicky citlivé mechanismy. Evropský parlament vznik nových zdrojů **podporuje** a v dubnu požadoval, aby přinášely zhruba 60 miliard eur ročně a byly

dohodnuty společně s výdajovou stranou rozpočtu. Debata o vlastních zdrojích je navíc **podle** legislativního přehledu Evropského parlamentu nyní jedním z ústředních bodů jednání členských států o příštím MFF. Naopak český premiér Andrej Babiš na dubnovém summitu **vystupoval proti dalším novým** vlastním zdrojům s výjimkou cel, což ukazuje, že Praha bude vedle výše českých zdrojů řešit i to, odkud se vyberou evropské peníze.

Tlak na vyšší rozpočet přichází i z Evropského parlamentu. Ten **deklaroval**, že požaduje MFF ve výši 1,27 procenta HND EU (Hrubý národní důchod EU) a náklady na splácení NextGenerationEU ve výši dalších 0,11 procenta HND umístit nad tento strop, tedy nenechat je „ukusovat peníze“ z běžných programů. V běžných cenách by parlamentní varianta **znamenal**a zhruba o 197 miliard eur více než návrh Komise, nepočítáme-li splátky pandemického dluhu. To je téměř opačný směr než požadavky části čistých plátců, kteří chtějí rozpočet zmenšit. Německý kancléř Friedrich Merz v létě **označil** návrh za příliš drahý a Berlín požadoval redukci přibližně o 400 miliard eur. Nizozemsko a další rozpočtově zdrženlivé státy rovněž **tlačí** na úspory, zatímco skupina „přátel koheze“ hájí regionální a zemědělské výdaje. Situace se tak komplikuje. Část států nechce zvýšit celkový účet, jiná nechce připustit škrt v tradičních politikách a současně téměř všichni uznávají, že EU potřebuje více investovat do obrany, bezpečnosti a konkurenceschopnosti.

První skutečný kompromisní pokus přišel za kyperského předsednictví v červnu 2026. Revidovaný „negotiating box“ snížil návrh Komise přibližně o dvě procenta, tedy o 32,8 miliardy eur, z 1,76 na 1,73 bilionu eur (podíl na HND EU by klesl z 1,26 na 1,23 procenta). Ani to ale spor nevyřešilo. Z pohledu úspornějších států je pokles příliš malý, zatímco země závislejší na kohezních a zemědělských penězích nechtějí další redukce. Evropská rada proto v červnu pouze **posunula** práci dál a vyzvala nové irské předsednictví, aby připravilo pokrok do summitu 15. října 2026. Politickou dohodu by Unie chtěla dosáhnout do konce roku, aby se v roce 2027 stihly přijmout jednotlivé programy a financování

začalo od ledna 2028 bez mezery. Irsko **označilo** včasnou dohodu o MFF za jednu ze svých zastřešujících priorit. Rozpočet se tedy nedá zcela jistě označit za hotový. Existují návrhy, dílčí úpravy a první čísla kompromisu, ale největší politické střety o celkovou velikost, národní podíly a zdroje příjmů zůstávají otevřené.

Pro Českou republiku

je tato bitva citlivá především proto, že se mění její ekonomická pozice. **Česko se přibližuje průměrné životní úrovni EU**, a proto má postupně nárok na méně kohezních peněz než v době, kdy patřilo mezi výrazně chudší členy. ČT v červenci **upozornila**, že očekávaný evropský balík bude menší než dříve, zatímco požadavky českých ministerstev na budoucí projekty dosahují zhruba 1,5 bilionu korun a jsou přibližně dvojnásobné proti očekávané částce. To není samo o sobě důkaz, že Česko na členství „prodělává“. Země v **příštím rámci** s vysokou pravděpodobností stále zůstane čistým příjemcem, jen se bude její kladná bilance zmenšovat, což je přirozeným důsledkem hospodářského růstu.

Vláda však současný návrh považuje za příliš tvrdý. Premiér Babiš už v dubnu **odmítl** snížení prostředků pro Česko a uváděl, že podle tehdejšího návrhu by země přišla přibližně o 220 miliard korun. Před červnovým summitem pak **mluvil** o poklesu české alokace o 8,5 miliardy eur jako o nepřijatelném a kritizoval také požadované podíly výdajů na zelené a sociální cíle. Praha se proto zapojila do skupiny států hájících kohezi a současně podporuje nový fond konkurenceschopnosti, ovšem s podmínkou, aby centrálně řízené peníze nebyly v praxi dostupné hlavně nejbohatším zemím s nejsilnějšími firmami a výzkumnými kapacitami. To je pro Česko důležitý posun, jelikož část peněz už nebude přidělena předem podle národního klíče, ale bude se o ně soutěžit na evropské úrovni. **Úspěch** proto nebude záviset jen na tom, co český premiér vyjedná v Bruselu, ale **také na tom, kolik kvalitních projektů budou schopny připravit české firmy, univerzity, výzkumné instituce a veřejná správa.**

Velmi konkrétní riziko je vidět v zemědělství. Podle českého ministerstva zemědělství **znamená** současný návrh pro české zemědělské financování propad přes dvacet procent proti nynějšímu období, přičemž konečná čísla stále nejsou dojednána. Pro české vyjednavče je proto lákavé soustředit se na obranu tradičních rozpočtových alokací. Jenže samotná strategie „udržet co nejvíce starých dotací“ může být příliš úzká. Jestliže se významná část evropských peněz přesouvá k výzkumu, obranným technologiím, energetice, digitalizaci a konkurenceschopnosti, musí Česko zároveň bojovat o pravidla, která mu umožní uspět právě v těchto programech. Země s průmyslově orientovanou ekonomikou, silným automobilovým sektorem a rostoucím obranným průmyslem může z nové architektury získat, ale jen tehdy, pokud nebude evropskou soutěž o peníze sledovat převážně jako spor o objem prostředků na kohezní politiku.

Druhou změnou bude **větší role návratných finančních nástrojů**. Ministerstvo pro místní rozvoj podle ČT **počítá** s tím, že podíl úvěrů a dalších finančních nástrojů v českém využívání evropských peněz by mohl vyrůst ze současných zhruba čtyř procent na 15 až 20 procent, přičemž evropský průměr je kolem deseti procent. To může být praktická odpověď na situaci, kdy grantů ubývá, ale potřeba investic neklesá. Současně to bude vyžadovat jiný přístup státu i žadatelů. Peníze už nebudou vždy „dotací zdarma“, nýbrž kapitálem, který má financovat životaschopné projekty a vracet se. Pro obce, firmy i stát to znamená větší důraz na návratnost a na schopnost kombinovat evropské, národní a soukromé finance.

Česká vyjednávací pozice je proto rozkročena mezi několika cíli, které se mohou dostávat do konfliktu. Praha chce zachovat co nejvíce kohezních a zemědělských prostředků, podporuje větší důraz na konkurenceschopnost a bezpečnost, ale zároveň nechce, aby nové zdroje rozpočtu nepřiměřeně zvýšily finanční zátěž. V červnu přitom Babiš svou rétoriku částečně posunul. Po jednání Evropské rady **řekl**, že je ve výsledku méně podstatné, odkud peníze přijdou, pokud se podaří zajistit dostatečné prostředky pro Česko. To naznačuje pragmatický prostor

pro kompromis, protože bez dohody o příjmové straně se jen obtížně zachovají tradiční programy a zároveň zaplatí nové priority.

Pro Česko bude klíčové

nepoměřovat úspěch příštího rozpočtu pouze jedním číslem, tedy tím, kolik miliard eur dostane v předem přidělené národní alokaci. Stejně důležité bude, zda se podaří uchovat peníze na dopravní a regionální infrastrukturu, nastavit únosné podmínky pro zemědělství, získat přístup k evropským investicím do energetiky a obrany a zvýšit český podíl v Horizon Europe a ve fondu konkurenceschopnosti. Rozpočet 2028–2034 totiž zachycuje okamžik, kdy se Česko postupně mění z typického příjemce kohezní pomoci na zemi, která musí stále více soutěžit o společné evropské peníze podle kvality projektů a strategického významu. V tom je pro ČR možná důležitější změna než samotný pokles národní alokace.

Současné vyjednávání je tedy střetem **tří představ o tom, k čemu má evropský rozpočet sloužit**. První hájí tradiční solidaritu mezi bohatšími a chudšími regiony a stabilní podporu zemědělství. Druhá chce přesunout těžiště k obranyschopnosti, technologiím a globální konkurenceschopnosti. Třetí, reprezentovaná zejména rozpočtově opatrnými čistými plátcí, žádá, aby se nové ambice financovaly především přesuny a úsporami, nikoli výrazně větším účtem. Výsledný MFF bude kompromisem všech tří. Pro Českou republiku proto nebude realistickým cílem „zastavit změnu“, ale ovlivnit její podobu, tedy uhájit dostatečný prostor pro dohánění infrastrukturních deficitů a financování venkova, současně se však připravit na Evropu, v níž bude podstatně větší část společných peněz směřovat do soutěže o inovace, bezpečnost a strategickou odolnost. Právě schopnost tuto dvojí strategii zvládnout rozhodne, zda bude menší česká kohezní alokace vnímána jako ztráta, nebo jako přechod k nové fázi členství v EU.